

प्रमोदिन् (von प्रमोद) 1) adj. *ergötzend* AV. 4, 38, 4. — 2) f. °नी eine best. Pflanze (विङ्गिनी) BHĀVAPR. im ÇKDr.

प्रमोह (von मुह् mit प्र) m. *Geistesverwirrung* MBh. 1, 585, 6; 3145, 10, 668, 13, 1012 (= 14, 1086). 2254. Suçr. 4, 94, 14, 20, 2, 412, 17. °चि-त्ता MBh. 3, 15685.

प्रमोहन (vom caus. von मुह् mit प्र) adj. f. ई den Geist verwirrend: तामसी विद्या सर्वलोकप्रमोहनी HARIV. 10044. प्रमोहनास्त्र MBh. 6, 3380, fig. 3886.

प्रमोहिन् (von प्रमोह) adj. dass.: रात्रिः सर्वभूतप्रमोहिनी MBh. 6, 4894. प्रमोचती (partic. praes. von मुच् mit प्र) f. N. pr. einer Apsaras VS. 18, 17. — Vgl. प्रमोचा und मुच् mit प्र.

प्रमोचा (von मुच् mit प्र) f. desgl. MBh. 1, 4821, 2, 393. HARIV. 12473. VP. 110. BHĀG. P. 4, 30, 13. MĀK. P. 98, 1 (= GĀRUPA-P. 90 im ÇKDr.). BRAHMA-P. in LA. 30, 18.

प्रयत् (von यत् mit प्र) adj. nach Śis. preiswürdig; superl. कर्मन् RV. 1, 62, 6.

प्रयज्ञ (यन् mit प्र) f. Darbringung AV. 5, 27, 5, 6 (VS. und TS. lesen aber प्रयत्सु st. प्रयत्). — Vgl. पृत् °.

प्रयस्यु (von यन् mit प्र) adj. von den Comm. durch यष्टव्य, पूज्य und ähnlich erklärt; eher etwa hinausstrebbend, drängend, treibend, stürmisch (vgl. इयत्); vorzugsweise Beiw. der Marut RV. 1, 39, 9, 86, 7, 5, 53, 6, 87, 1, 6, 48, 20, 7, 36, 14, 8, 7, 33. Vāju 6, 49, 4. अत्य 1, 180, 2. Indra 6, 21, 10, 22, 11. Agni: आ रोदसी अयणा जायमान उत प्र रिक्थ्या अय नु प्रयस्यो 3, 6, 2. — Vgl. दीर्घ °.

प्रयत् s. u. यम् mit प्र. Davon nom. abstr. °त् n. Reinheit (der Person): प्रयत्वाद्भिजातीनां दमेनासि समन्वितः MBh. 3, 14010. Ind. St. 5, 356.

प्रयत्दक्षिण (प्र + दक्षिणा) adj. derjenige, welcher Opferlohn (Geschenke überh.) dargereicht hat, donator RV. 1, 31, 15, 6, 33, 2. अथ नरः प्रयत्दक्षिणासो ऽव्यभिया वृहवः पृणाति 10, 107, 3.

प्रयति (von यम् mit प्र) f. 1) Darreichung, Anbietung; Gabe, Schenkung Nir. 6, 9. सोमस्य RV. 1, 109, 2, 126, 5, 8, 58, 18. — 2) Anspannung, intentio; Wille, Streben RV. 10, 129, 5. VS. 18, 1, 20, 13.

प्रयतितव्य (von यत् mit प्र) partic. fut. pass. impers. curandum: यथा नैनाम् — पश्येत् — तथैव प्रयतितव्यमप्रमत्ताभिरेव हि R. 3, 60, 24.

प्रयत्तव्य (wie eben) dass.: यथा न — प्रतिपद्येत मे मतिम् । तथा त्वया प्रयत्तव्यम् N. 18, 15.

प्रयत् (wie eben) m. 1) Willensthätigkeit, Bestrebung, Bemühung; Activität überh. Kaṇ. 1, 1, 6, 29, 3, 2, 3, 4. आत्मसंयोगप्रयत्तायां कृस्ते कर्म 5, 1, 1. TARKAS. 3. ईक्षणसंकल्पप्रयत्नः VEDĀNTAÇIKH. bei NĪLAK. 198. JOGAS. 2, 47. Suçr. 1, 312, 16. ÇĀMĀ. zu KHĀND. UP. S. 24. प्रयत्नस्तु फल-प्राप्त्यै व्यापारो ऽतिविरान्वितः PRATĀPAR. 20, b, 7. तथा प्रयत्नमातिष्ठेय-धात्मानं न पीडयेत् M. 7, 68. पितुः प्रयत्नात् RAGH. 3, 22. न शिञ्जितः प्रय-त्नो हि धीराणां कृदये भिया VID. 82. प्रयत्ने समके केचिदेव स्युः फलभा-गिनः Spr. 1807. सर्वे प्रयत्नाः शिथिलीभवन्ति 3114. कृत° der sich alle Mühe giebt, Nichts ausser Acht lässt 208. विलोक्य तैरप्यधुना प्रचारमयं प्रयत्नः पुरुषोत्तमस्य TRIK. 1, 1, 2. Das Object, auf welches die Bemühung, Sorgfalt gerichtet wird, steht im loc. oder geht im comp. voran: एवं प्रयत्नं कुर्वीति यानशय्यासनाशने । स्नाने प्रसाधने चैव सर्वालंकारकेषु च ॥ M. 7, 220. तन्निग्रहे तु — न मे प्रयत्नः MĀKĀ. 10, 21. अलं प्रयत्नेन तवात्र

RAGH. 3, 50. इयुप्रयोगे — वितथप्रयत्नः 2, 42. आपीनभारिहृक् ° 18. प्रय-त्नेन (M. 3, 79, 206, 4, 161, 5, 6, 7, 45, 172, 8, 418, 9, 7, SĀV. 2, 22. Spr. 1250, 2316, v. l. 2867. VARĀH. BRH. S. 32, 123, 39, 16, 77, 10), प्रयत्नात् (BRAG. 6, 45. Suçr. 1, 161, 17. Spr. 383. VARĀH. BRH. S. 77, 2) und प्रयत्न-तम् (M. 1, 103, 2, 24, 3, 123, 166, 4, 127, 6, 91, 7, 99, 155, 206, 8, 310, 9, 9, 333. R. 1, 32, 14. VARĀH. BRH. S. 43, 66, 54, 5. KATHĀS. 49, 232) sorg- fältig, angelegentlich, eifrig, nach Kräften, alles Ernstes. प्रयत्नैः dass. R. 2, 26, 34. verstärkt: प्रयत्नेन मरुता SUND. 3, 15. सर्वेण तु प्रयत्नेन M. 7, 71. सर्वप्रयत्नेन Spr. 3060. PĀNĀT. III, 243. प्रयत्नप्रेक्षणीय mit Mühe —, kaum sichtbar ÇĀK. 5, 11. प्रयत्नमुक्तासना RAGH. 3, 11. प्रयत्नम् n. VIKR. 143 schlechte Lesart für प्रयासो (fehlt bei BOLL.). Vgl. अ° und निष्प्र-यत्न. — 2) आस्य° und auch einfach प्रयत्न Thätigkeit des Mundes bei Articulirung der Laute RV. PRĀT. 14, 10. VS. PRĀT. 1, 43. AV. PRĀT. 1, 27. Schol. zu 29. TS. PRĀT. 2, 5. ÇIKSHĀ 12 in Ind. St. 4, 107, P. 1, 1, 9. लघुप्रयत्नतर 8, 3, 18.

प्रयत्नवत् (von प्रयत्न) adj. der sich bemüht, seine ganze Sorgfalt auf Etwas wendet TRIK. 3, 1, 11. Spr. 191.

प्रयत्तार (von यम् mit प्र) nom. ag. und fut. Darreicher, Geber, Brin-ger: रायः RV. 1, 31, 14, 76, 4. प्रयत्तारो स्तुवते राधः (पाणी) 4, 21, 9. रा-धसः 9, 46, 5. यः प्रयत्तासि सुधितराय वेदः 7, 19, 1, 8, 82, 21.

प्रयस्य (von प्री) n. 1) Vergnügen, Genuss, Ergötzen: मयः कृणोषि प्रय-सा च सूर्ये RV. 1, 31, 7, 3, 11, 7, 5, 66, 1, 9, 66, 23. — 2) Gegenstand des Genusses, beliebte Speise und Trank: Leckerbissen, Labetrunk NĀIG. 2, 7. आ त्वा विप्रा अचुच्युः सुतसोमा अभि प्रयः RV. 1, 43, 8, 86, 7, 118, 4. अभि प्रयसि सुधितानि वीतये 133, 4. प्रयसि नदीनाम् labende Gewässer 2, 19, 2, 3, 30, 1. आ देवेषु प्रयो दधत् 4, 15, 2, 10, 91, 9. Nach WILSON adj. valuable, precious. Vgl. घृत्°, सु°, हित°.

प्रयस्त adj. schmuckhaft zubereitet, gewürzt AK. 2, 9, 45. TRIK. 2, 9, 12. H. 411. — Scheint mit प्रयस् zusammenzuhängen.

प्रयस्वत् (von प्रयस्) 1) adj. Genussmittel habend, — während, La-bung bringend: क्वामके त्वा वयं प्रयस्वतः सुते सचा RV. 1, 130, 1, 3, 6, 3, 39, 2, 4, 41, 2, 7, 73, 2, 85, 4. सोमाः 9, 46, 3, 66, 23, 10, 77, 4, 116, 8. ÇĀMĀ. Çr. 5, 10, 18. — 2) प्रयस्वतो ऽत्रयः als Liedverfasser von RV. 5, 20 (aus Vers 3 des Liedes). — 3) n. N. eines Sāman Ind. St. 3, 225, a, प्रयो (या mit प्र) f. Anlauf: अमित्रायुधो मृहतामिव प्रयाः RV. 3, 29, 15.

प्रयाग (von यन् mit प्र) m. P. 7, 3, 62, Sch. 1) die Opferstätte xar' dēo-χṛv: der Ort, wo Gaṅgā und Jamunā sich vereinigen TRIK. 2, 1, 6. 14. H. 931. an. 3, 127. MED. g. 41. M. 2, 21. MBh. 1, 2097, 3, 8212, 8218. 13, 1723. fig. (wo प्रयागे तु zu lesen ist). 7649. HARIV. 1371. R. 2, 54, 5, 33. 91, 46, 6, 108, 43. VARĀH. BRH. S. 11, 35. KATHĀS. 20, 172. RĀGĀ-TAR. 4, 414. COLEBR. Alg. 132. Verz. d. B. H. No. 448. 1234. KÖPPEN I, 323, 382. °वन R. 2, 89, 22. °तीर्थ SKANDA-P. in Verz. d. Oxf. H. 73, b, 18. Prajāga als Reich HIOURN-TUSANG I, 276. fgg. m. pl. die Bewohner von Prajāga MBh. 6, 2080. Vgl. कर्ण°, देव°, नन्द°, रुद्र°. — 2) Opfer. — 3) Pferd (vgl. प्रयोग). — 4) Bein. Indra's (vgl. प्रयागभय) H. an. MED. — 5) N. pr. eines Mannes RĀGĀ-TAR. 7, 683, 688. fgg. 1021. fig. 1043. 1599. 1677. fgg. 8, 913. Auch प्रयागक 7, 1076, 1722.

प्रयागभय (प्र + भय) m. Bein. Indra's ÇĀNDAM. im ÇKDr.